

Naročnina

naša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din.

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti.
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo.

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 800
Din, pol strani 400 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 15 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15%, dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo.

V. LETO

Murska Sobota, 4. septembra 1938.

ŠTEV. 36.

Bled

V zadnjih letih, ko je Mala antanta (Jugoslavija, Rumunija in Češkoslovaška) stopala vedno bolj v ospredje politične Evrope, kot neustrašen apostol miru, v na vseh krajih plamteči Evropi, se je ime našega ponosnega kraljevega letovišča večkrat imenovalo v političnem svetu. Že večkrat so se tamkaj sestali zunanji ministri omenjenih držav, da preresetajo trenutno politično situacijo in da s skupnimi močmi naravnajo zapupane jim državne ladje v ono smer, ki odgovarja potrebam ljudstva in da se izognejo vedno bolj pojavljajočim čerem v razburkanem evropskem morju. Smelo lahko trdimo, da se je na Bledu že večkrat kovala usoda našega naroda, a obenem se je baš tam spričo miroljubne politike Male antante že večkrat pregnal grozeč oblak, ki se je spuščal nad osrčjem našega kontinenta. Spričo tega je razumljivo, da je Bled postal političen pojmi, ki je življenjsko vezan z delovanjem treh zaveznikov, katerih medsebojna zvestoba je bila nešteto krat prekaljena v najburnejših dogodkih zadnjih dvajset let. Prerokovanje nasprotnikov Male antante, da bo ta razpadla v prvem večjem viharju, ki jo bo zajel, se niso uresničila. Nasprotno: vsako leto bolj so se krepile medsebojne vezi, tako da predstavlja danes Mala antanta velesilo, preko katere nihče ne more in katere besede se morajo uvaževati. Takšen je danes položaj zaveznikov in zato je razumljiva pozornost, ki jo je bila deležna tokratna konferenca Male antante na Bledu, saj je obravnavala med drugimi tudi dvoje najvažnejših vprašanj, ki temnita evropsko nebo: Češkoslovaška—Nemčija ter odnošaji Madžarov do članic Male antante.

O zadnjem vprašanju so razpravljali državniki pred štirimi meseci, ko je bila konferenca Male antante v Rumuniji — v Sinaji. Že takrat se je pokazalo mnogo dobre volje na obeh straneh in ko so se ministri razšli, je bilo izdano poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da se bodo pogajanja nadaljevala. Ker so se pogajanja res vršila in to med Madžarsko in Rumunijo na eni, ter Madžarsko

in Jugoslavijo na drugi strani, je bilo upravičeno upanje, da bo blejska konferenca kronala medsebojna prizadevanja s sporazumom, ki bi odstranil nevarno razmerje v srednji Evropi. Od sinajske konference dalje se je seveda marsikaj spremenilo, ne le na splošno, temveč tudi v mednarodnem položaju posameznih maloantantnih držav. V tem oziru je bila predvsem prizadeta zaveznica Češkoslovaška, ki bije svoj boj z manjšinami. Sudetskonejško gibanje, ki ima za hrbtom milijonski nemški narod, pogrezujočega se v lastni samozavesti ter ves omotičen radi „avstrijskega uspeha“ je dalo povod, da so tudi druge manjšine potrkale na praška vrata, da zahtevajo več kakor bi jim lahko nudila vlada njih krvi in jezika.

Madžari bi bili pripravljeni, da podpišejo sporazum z Jugoslavijo in Rumunijo, s Češkoslovaško pa bi ga sklenili pozneje, ko bi bilo že urejeno sudetsko vprašanje. Na to zaveznički niso pristali, ter so s tem vsemu svetu izpričali svojo trdo medsebojno povezanost. Vse to pa glede ureditve odnošajev Male antante do Madžarske ne pomeni korak nazaj, saj čitamo v objavljenem uradnem poročilu, da je stalni svet z zadovoljstvom ugotovil, da je bilo mogoče v pogajanjih, ki so se že leto dni vodila z Madžarsko, doseči sporazume, ki pomenijo med-

sebojno odpoved sleherni uporabi sile med Madžarsko in državami Male antante ter priznanje enakopravnosti Madžarske v oboroževanju. Iz tega sledi, da so vrata za pogajanja med Madžarsko in Mala antanto odprta na stežaj in to nam daje upanje, da se bo v dogledni bodočnosti ustvarilo med narodi v Podonavju potrebno sožitje.

Blejska konferenca je bila velik prispevek k svetovnemu miru. Treba je le pomisliti, da je Mala antanta prožila roko sprave oni državi, ki je bila vzrok njenega nastanka. S tem svojim dejanjem so maloantantne države dale jasno razumeti, da jim je v urejanju njihovih mednarodnih odnošajev skrb za ohranitev in utrditev miru poglobitna stvar. Do zdaj so države Male antante stale v ozadju, motrili dogodke ter jamčili za mir ob svojih podonavskih mejah. Po Bledu pa so stopile na plan z besedo odkritega prijateljstva, z voljo do sporazumevanja, z odločnim namenom, da se posvetijo delu za učvrstitev miru v vsem njenem območju, kakor to zahtevajo čas in razmere.

Uverjeni smo, da se bodo nade, ki jih je sprožila blejska konferenca, kmalu uresničile. In ko se bo to zgodilo, bo delo Male antante kronano z največjim uspehom, saj bo s tem položen trajen temelj v osrčju Evrope, za veličastno stavbo miru in blagostanja.

POLITIKA

Veliko zborovanje invalidov je bilo preteklo nedeljo v Beogradu. kategera so se udeležili odposlanci iz vseh krajev države. Zbor je zahteval, da se vrnejo invalidom vse pridobljene pravice in to vsem vojnim žrtvam in njihovim družinam. Za invalida naj se smatrajo vse one osebe, ki so dobile rane ali bolezni v izvrševanju svojih dolžnosti za časa vojne. Odstotek nesposobnosti, ki opravičuje do invalidnine, naj se pričinja pri 20 odstotkih in naj višina davka ne vpliva na invalidske pravice.

Iz sedanja vlade so izstopili vojni minister armadni general Marič, trgovinski minister dr. Vrbanič in minister za telesno vzgojo dr. Miletič. Na njihova mesta so bili imenovani za vojnega ministra general Nedič, za trgovinskega ministra inž. Kabalin in za ministra za telesno vzgojo dr. Butč, doslej župan v Splitu.

Preosnova vlade ne pomeni nobene spremembe v politični smeri sedanje vlade. Časopisi pišejo, da se bo delo v tej smeri, ki je doseglo že velike uspehe, neomajno nadaljevalo tudi pod novimi osebnostmi, ki so stopili v vlado, da njeno delo okrepe na obstoječi podlagi, tako da bo čim bolj enotno in njene smernice čim bolj poudarjene.

Ban savske banovine dr. Viktor Ružič je bil na lastno prošnjo razrešen svoje službe. V času ko to pišemo, še ni bil nihče imenovan za bana savske banovine.

Po zadnjem obisku dr. Mačka v Beogradu, so začeli vsi listi iz političnega tabora JRZ napadati dr. Mačka in njegovo politiko. Prav tako napadajo tudi voditelje beogradske združene opozicije, katerim očitajo vse mogoče stvari, med drugimi tudi to, češ da se je dr. Mačku in njegovim sodelavcem

posrečilo tekom desetih let zanetili sovražstvo in mržnjo med gotovim delom Hrvatov in Srbom.

„**Kmetijski stan** je jedro hrvatskega naroda in mora kot tak nositi tudi glavno breme njegove politične in narodne akcije. Okoli njega se naj zbirajo drugi prav tako potrebni stanovi: meščani, delavci in vsa inteligenca. Hrvati bodo zmagali s svojimi narodnimi zahtevami samo takrat, če bodo vsi složni kakor en mož ter stali strnjeno v eni fronti.“ Iz govora dr. Mačka, ki ga je imel na nedavnem zborovanju v Samoboru.

Znani angleški politik, ter bivši vodja angleške delavske stranke George Lansbury, se je pretekli teden mudil v naši prestolnici, na potovanju po južnovshodnih državah z namenom, da pridobi vlade teh držav za sklicanje velike mednarodne gospodarske konference. S tem v zvezi je izjavil sledeče: „Jasno je, da bi bili pri morebitni bodoči vojni prve žrtve mali narodi. Zato je predvsem potrebno, da se ti narodi zavzamejo za sklicanje mednarodne gospodarsko - mirovne konference, da se na gospodarski osnovi odstranijo spori, ki bi mogli dovesti do novega svetovnega klanja. Solun in Bled sta najlepše pokazala, kaj se mora doseči z dobro voljo.“

O odnošajih med našo državo in Nemčijo je naš predsednik vlade napisal v jugoslovanskem zvezku nekega nemškega glasila med drugimi tudi to: „Jugoslavija ne more obžalovati, da je izgubila tako zvana samostojna Avstrija. Prejšnji Dunaj je bil torišče spletkarjenja, rovarstva in zarote v srednjeevropskem področju. Veselimo se, da smo postali sosede prijateljskega, velikega nemškega naroda, s katerim nas veže toliko koristnih stvari in s katerim živimo že dolgo v odnošajih iskrenega in zaupnega prijateljstva.“

Madžarski regent Horthy je v družbi z madžarskimi državniki, pretekli teden uradno obiskal Nemčijo. Njegov obisk je bil združen z velikimi svečanostmi in ogromnimi vojaškimi paradami. Posledice tega obiska bodo, da bo Nemčija zajamčila Madžarom nedokakljivost njune skupne meje. S tem bodo odpravljene skrbi, ki so se v zadnjem času pojavljale v srednji Evropi glede usode Madžarske.

Na Dunaju so zaprli 43 nekdanjih socialno demokratičnih voditeljev, ki so obdolženi, da so vzdrževali zveze s socialno-demokratičnimi centralami v Pragi, Parizu in Londonu. Ljudsko sodišče jih bo radi tega sodilo radi veleizdaje.

Proslava rojstnega dne Niegovega Veličanstva kralja Petra II.

Dne 6. septembra se bo vršila proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. V vseh cerkvah bodo zahvalne sv. maše ob 8. uri. Državljan! Proslavite ta narodni praznik kakor vselej tudi letos kar najlepše. Udeležite se cerkvenih opravil in razobesite na svojih poslopjih zastave. Ste m boste pokazali ljubezen in udanost do našega mladega kralja in članov prevzvišenega kraljevskega doma.

Po 24 letih se je vrnil iz Rusije.

G. Šiftar Aleksander, brat tovarnarja g. Šiftar Ludvika iz Murske Soboti, se je dne 29. avgusta 1938 vrnil iz ruskega ujetništva. Seboj je pripeljal ženo in hčerko, katera je študirala v Rusiji medicino. Zaposlitev bo gotovo dobil pri svojih bratih Ludviku in Karlu v Murski Soboti. Vrnitev in bivanje v Rusiji g. Šiftar Aleksandra, bomo v prihodnjem našem listu natančneje opisali.

Nove namestitve učiteljev.

Srez murskosoboški: Paglavac Stanislav Gerlinci, Bauda Milica Gerlinci, Kovč Ana Vidonci, Priberšek Elizabeta Serdica, Koren Agata Serdica, Ritonja Emilija Fikšinci, Pintar Julijana Gederovci, Hren Stanislava Serdica, Filipič Terezija Sv. Jurij, Kocjan Emilija Trdkova, Liparč Gabrijela Domanjševci, Merčun Marija Pertoča, Maroh Ljudmila Križevci, Mencin Roza Kuzma, Petrovič Živana Markovci, Paher Ana Kančevci, Verk Miroslava Bodonci, Vučak Štefan Predanovci, Barbarič Karel Domanjševci, Poredoš Evgen Bodonci.

Tovorni avto je ubil konja.

Dne 25. avgusta se je na cesti iz Ljutomera proti Mali Nedelji zgodila za naše kraje nenavadna nesreča, ki je zahtevala življenje dobrega vprežnega konja. Na srečo ni bilo človeške žrtve. Ko se je vračal posestnik Karl Belec doma v Lukavcih od Šadlovega mlina iz Grab z vozom, ki mu je bil vprežen en konj, ga je dohitel v bližini Slavičeve hiše na grnbah tovorni avto last g. Babiča iz Lukavcev. Na signale avtomobila se je voznik ognil na desno tako, da je kolo voza šlo celo po jarku. Avto je vozil z normalnim tempom mimo voznika, je zadel v konja, ga vrgel čez oje, ki se je v tem hipu strilo. Konj je obležal v obcestnem jarku z zlomljeno hrbtenico in zlomljeno nogo. Voznika je sunek vrgel z voza, kateremu pa se ni zgodilo nič hudega. Lastnik konja je takoj nato stopil v stik z ljudmi, ki so nesrečo videli, po njih je ugotovil lastnika avtomobila, ki je, kar je zelo čudno, dirjal naprej ter se sploh ni stavil, da bi videl, kaj je z avtom napravil vozniku. Poklicano orožništvo je takoj popisalo dejanski stan ter zadevo prijavilo sodišču. Na lice mesta je prišel tudi živinozdravnik, ki je ugotovil, da za konja ni druge rešitve, kakor poklicati konjača, da ga ubije, ker je konj imel strto hrbtenico in nogo. Posestnik Belec trpi 4000 din škode.

Zagrebački Zbor
JUBILARNI XXX.
MEDJUNARODNI SAJAM
TJEDAN HRVATSKE KULTURE
27. VIII. — 6. IX.
UOBICAJENE POKLONITICE!

Avto zgorel.

Poštni uradnik pošte Prosenjakovi g. Kapetanovič si je nabavil avto, z katerim je prevažal pošto iz Prosenjakovci v M. Soboti in obratno. Ko se je dne 27. avgusta t. l. popoldne peljal s svojim avtom iz Murske Soboti proti domu, mu je avto v bližini Murske Soboti zdrsil iz ceste in slučajno zadel v brzozjavni drog, kar je povzročilo vnetje benzina tako, da je bil voz hipoma v plamenu. G. Kapetanovič je bil toliko okreten, da se je nepoškodovan rešil. Rešil je tudi pošto in nekatere druge predmete, ki jih je na avtu imel, dočim je vozilo popolnoma zgorelo. Zavarovan je bil za 25 tisoč dinarjev in bo s tem škoda nekako krita.

Nove takse za denarne pošiljke

Z odločbo ministrstva za pošto in telegraf z dne 20. t. m. se odpravijo dosedanje takse za denarne pošiljke s poštними nakaznicami ter določijo naslednje nove takse: za pošiljke do 50 din po 1.50, za 50 do 100 din po 2, za 100 do 250 po 3, za 250 do 500 po 4, za 500 do 750 po 5, za 750 do 1000 po 6, za 1000 do 1500 po 7, za 1500 do 2000 po 8, za 2000 do 2500 po 9, za 2500 do 3000 po 9.50, za 300 do 3500 po 10, za 3500 do 4000 po 10.50, za 4000 do 4500 po 11, za 4500 do 5000 po 11.50. Za čekovne pošiljke pa bodo veljale naslednje nove takse za pošiljke do 100 din po 0.50, za 100 do 250 po 0.75, za 250 do 500 po 1, za 500 do 1000 po 1.50, za 1000 do 2500 po 2, za 2500 do 5000 po 2.50, za 5000 do 10.000 po 3, za 10.000 do 25.000 po 4, za 25.000 do 50.000 po 5, nad 50.000 po 6 in za vsakih nadaljnjih 100.000 in za sleherni manjši zaključni znesek po 1 din. Nove takse se bodo uveljavile s 1. oktobrom t. l.

DOMAČE VESTI

Murska Soboti:

— **Predavanje.** V soboto 3. septembra t. l. ob 20. uri bo predavanje v dvorani Sokolskega doma v Murski Soboti. Predaval bo Dr. Jule Gaberšek o sodobni Nemčiji.

— **Prva umetniška razstava v M. Soboti.** Naš rojak Jakob Karej, cand. profesor-akad. slikar, priredi v dneh od 4—15. septembra t. l. likovno razstavo svojih del, pri g. Vučak hotel „Krona“. Poleg drugih kulturnih prireditelj smo pogrešali likovno umetnost in smo bili dosedaj nekako odtujeni od nje. Sedaj pa se nam nudi prilika seznaniti se tudi na tem kulturnem polju. Ob 20 letnici osvobojenja Prekmurja naj nam bo ta razstava dokaz, da naš narod pridobiva tudi na slikarski umetnosti. Od nas pa je dolžnost, da z obiskom podpremo to kulturno delo in tako dokažemo, da znamo ceniti delo naših ljudi.

— **Trgovski dom v M. Soboti** bodo pričeli graditi začetkom septembra. Po načrtih bo to monumentalna stavba, ki bo v okras mestu dokaj prispevala. Stala bo tik Del. doma.

— **DOSPELI SO** najnovejši veliki jesenski in zimski modni JOURNALI. ŠOLSKE KNJIGE za osnovno šolo in gimnazijo, kakor tudi vse ŠOLSKE POTREBSČINE monopolski zvezki, dnevnik, aktovke, nahrbtniki se dobijo po dnevni ceni v knjigarni HAHN IZIDOR ja v Murski Soboti.

— **Kaljenje nočnega miru.** Sobotičani, zlasti oni, ki bivajo na Lendavski cesti, so bili v noči prošle nedelje deležni posebnega „razvedrila“. Bila je ura tri po polnoči, ko sta hotela dva znana obrtnika — mojstra K. in G., pri neki znani gostilni na Lendavski cesti, po vsej sili izprositi nekoliko gostoljubnosti. Bila sta „izborna“ razpoložena, pa jima ni šlo v račun, da se jima vrata, na katera sta potrkala, niso odprla. Iz gole zagrenjenosti sta v protest „trdosrčnosti“ uprizorila svojevrstno podoknico. Izbrala sta si v ta namen trobilo nekega osebnega avtomobila, ki je slučajno parkiralo v bližini te gostilne in sta neusmiljeno ubirala oglušujočo budnico. Na žalost prebivalci Lendavske ceste niso imeli razumevanja za tak koncert, pa je neki gospod te ponočnjake naprosil, naj bi prestala s tem koncertiranjem. Ta prošnja jih je še bolj razkajala in sta s podvojeno silo trobila v noč. Konečno je nastopila privatna intervencija, ki je skušala znančima dopovedati, da ne pojde tako, ker si želijo prebivalci miru po noči. Ker je bila privatna intervencija dejansko in energično zavržena, je nastopila še oficijelna intervencija. Oko postave, pa ni poznalo šale in je „debato“ končnovaljavno zaključilo, kar bo najbrže odmevalo še na merodajnem mestu. Oh ta alkohol!

— **Zadnji kramarski sejm** z dne 24. avgusta v M. Soboti je bil tako po razstavjalcih kakor tudi po odjemalcih prav dobro obiskan. Nevoljo so imeli številni razstavjalci, ki niso

imeli obrtnih pravic in podobnih papirjev v redu. Ker imamo v Murski Soboti tudi oblast, ki skrbi za red, je vsem tem neupravičenim razstavjalcem trda predla. Za bodoče bi bilo dobro, da si razstavjalci pravočasno preskrbijo s potrebnimi papirji, sicer ne bo pardona.

— **Za sramotno dejanje** je bil neki Kepa Štefan iz Dolnje Lendave, pred tukajšnim okrožnim sodiščem obsojen na osem mesecev strogega zapora, ker se je v pohoti spozabil nad nekim mladim dekletom - otrokom.

— **Nova pridobitev.** V najkrajšem času dobimo novo občinsko mostno tehtnico najmodernejše konstrukcije in izdelave. Nakupna pogodba je že sklenjena. Dobavo in montažo tehtnice bo izvršila tvrdka Usar iz Maribora, ki je stavila najugodnejšo ponudbo.

— **Sprememba v občinskem svetu.** Na zadnji občinski seji je bilo javljeno, da je bil na mesto razrešenega člana občinskega sveta g. Lanščak Franc a imenovan za novega člana g. Denko Jakob miz. mojster iz Soboti.

— **V upravi občinske hranilnice** je bil na mesto odstopivšega člana uprave g. Lanščak Franc a izvoljen g. Kološa Josip upokojeni učitelj in posestnik iz Soboti.

— **Odpis kuluka.** Zadnja občinska seja je odpisala vsem težkim vojnim invalidom dajatve obč. kuluka.

— **V zadnjem času se dogaja,** da se nekateri občani spuščajo v razna gradbena dela ne da bi imeli od občine za to predhodne odobritve. Spričo te čudne prakse je občinski svet na svoji zadnji seji odločil, da se bodo na stroške dotičnega, ki bi ta predpis kršil, postavljene zgradbe ali naprave, podrla. Zato se zainteresirano občinstvo v njih lastnem interesu opozarja, naj ne vršijo gradbena dela brez dovoljenja občinske uprave.

— **Za občinskega slugo in hišnika** je bil po sklepu zadnje občinske seje nastavljen g. Vöröš Josip iz M. Soboti.

— **Tihotapstvo z alkoholnimi pijačami.** Z ozirom na razpašeno razvado, da se alkoholne pijače skrivaj uvažajo v mesto, se občinstvo opozarja, da prijavi finančni kontroli vsako količino alkoholnih pijač, da ne bo nevolje. Proti osebam, ki ne bi tako ravnale, se bo najstrožje postopalo radi tihotapstva.

DOPISI:

— **Črnelavci.** Naša gasilska četa priredi dne 4. septembra t. l. svojo letno veselico v gostilni g. Sočič Ludvika. Obširni prostori in vedno dobra postrežba pri g. Sočiču, nam jamči, da bodo gostje kakor vselej, tudi tokrat prav zadovoljni.

— **Predanovci.** Naša gasilska četa priredi dne 11. septembra t. l. v prostorih domačega gostilničarja g. Vlaj Viktora svojo letno veselico, na kar se cenjeno občinstvo že sedaj opozarja.

— **Mala Nedelja.** V nedeljo 4. septembra ob 15. uri se bo pri nas vršila velika sokolska tombola. 20 tombol, 50 dobitkov v vrednosti 12.000 D.

— **Vadarci.** V noči od nedelje na ponedeljek je strela vdarila v mlin last gospoda Vučaka iz Beznovc in zanečila požar, ki je mlin, kljub takojšnjemu gašenju, popolnoma uničil. Škoda je temvečja, ker je bilo v mlinu mnogo zrnja navoženega. Škoda znaša, po splošni cenitvi, 160.000 dinarjev, ki je pa z zavarovalnico le delno krita.

— **Slatina Radenci.** V naše zdravilišče je dne 26. avgusta t. l. iz Varaždina dospelo 60 madžarskih zdravnikov in 10 poročevalcev, ki preučujejo naprave naših zdravilišč. Za 30. avgusta so ti zdravniki naprosili dekana prečastitega gospoda Kranz Josipa na Tišini, da odsluži v kapelici pri nas sv. mašo in pridigo, česar se je gospod dekan radevolje odzval.

— **Pregled gasilskih čet.** V naši župi sta napovedala pregled gasilskih čet zajednički starešina g. Dr. Kodre in tajnik g. Mežek in sicer v dobi od 4. do 6. septembra t. l. Naši požarniki so lahko ponosni, da bodo imeli priliko po tolikem času videti svoje zajedničke predstavnike, ki jim bodo na licu mesta marsikaj koristnega povedali in obrazložili. Dobro došli!

— **Kramarovci.** Letošnjo pomlad so se naši vaščani s posebno vneto totili organizacije gasilske čete, ki je bila tudi pred kratkim po oblastvu priznana. Poleg tega so si tudi zgradili večinoma s prostovoljnim delom in prispevki vaščanov ličen gasilski dom, ki bo dne 4. septembra t. l. blagoslovljen. V to svrhu so vse pripravili, da se bo ob 9. uri vršila sv. maša na prostem in potem pa blagoslopitev gasilskega doma. Tudi vojaškega vežbanja in vežbanja z orodjem niso zanemarili, kajti skoro dnevno smo jih videli na vežbališču in smelo trdimo, da tudi v tem pogledu prednjačijo. Tovrstna prireditve bo pri nas prava novost in bo gotovo privabila k nam mnogo naroda in vse okoliške gasilske čete. Pridite v čimvečjem številu tako, da se oddolžimo požrtvovalnemu delovanju domače gas. čete.

— **Proslava v Črensovcih.** Za proslavo 20 letnice priključitve Prekmurja k Jugoslaviji in 25 letnice obstoja Novin, ki se bo vršila v Črensovcih dne 11. septembra t. l., se tako odbor kakor ljudstvo vneto pripravljajo. Pričakovati je velik prihod naroda zlasti zato, ker je napovedano, da bo proslavi prisostvoval minister notranjih del g. Dr. Korošec. Ljudstvo bo na tej proslavi manifestiralo svojo osvoboditev, ter obstoj prekmurskih slovenskih Novin.

— **Jesenske konjske dirke v Ljutomeru.** V nedeljo dne 4. septembra t. l. ob pol 15. uri priredi Kolo jahalcev in vozačev v Ljutomeru svoje letošnje jesenske konjske dirke na cvenstem dirkališču pri Ljutomeru. Pri dirki dvoletnih konjev bodo vozili prvič potomci priznanega žrebca Baka, ki ga je imelo Kolo s pomočjo podpor kraljevske banske uprave in sreskega kmetijskega odbora v Ljutomeru skozi 3 leta v najemu. Nadejamo se prav dobrih rezultatov teh dvoletnikov, ki bodo ljubiteljem konj in konjskega sporta res pravi užitek.

— **Poročila o prireditvah.** Radi pomankanja prostora nam ni mogoče priobčiti potek proslave 40 letnega jubileja gasilske čete Sebeborci in blagoslopitev gasilskega doma ter motorke gasilske čete Tropovci. To bomo pa storili v bodoči številki našega lista.

— **Krog.** Naša gasilska četa priredi svojo letno veselico dne 4. t. m. popoldne pri krčmarju g. Mataj Francu v Krogu, ki je že od nekdanj znan kot soliden in poljudno postrežljiv gostilničar. Poleg dobre pijače bo tudi dovolj svežih rib na razpolago.

— **„Vinske bolezni in napake“** je naslov lične knjižice, izšla v založbi Zveze združenj gostilničarskih obrti dravske banovine, katero je napisal priznani vinarski strokovnjak, sedanj kletarski nadzornik v Ljubljani g. ing. Ivo Zupanič. Knjižica razpravlja v lepi in lahko razumljivi besedi o glavnih boleznih in napakah vina, poleg tega pa obravnava na kratko vzroke motnosti vina in opisuje v jedrnatih oblikah glavna sredstva in pripomočke za čiščenje in zdravljenje pokvarjenih vin.

DOMA IN DRUGOD

Knezu namestniku Pavlu namerava romunska vlada poslati kot darilo zbirko dokumentov v naši dinastiji. Zbirko je sestavil profesor Jorga.

Monsignor Andrej Hlinka, vodja slovaške stranke, je umrl 17. avg. v Ružembergu. Dosegel je 74 let. Njegove zasluge so največje za ohranitev Slovkov nasproti madžarskemu pritisku pred vojno. Bil je večkrat zaprt radi svoje odločnosti, v tem boju. V ječi je prevedel sveto pismo stare zaveze. Spomladi 1918 leta je podpisal svetomartinsko deklaracijo za združitev s Češko. V Češkoslovaški je njegova stranka sodelovala do 1929. leta. Letos je pa ostro nastopil proti češkoslovenski vladi, kar se je različno komentiralo. Zahteval je za Slovake samostojnost v obliki avtonomije. To zahtevo je predložil v kočljivem trenutku, ko so sudetski nemci pod vplivom nemškega nacionalno socialističnega gibanja, atakirali češkoslovensko ustavo. Hlinka je bil v mladih letih eden največjih slovanski politikov. Njegov naslednik bo baje poslanec Sidor.

Čehov in Slovakov je v Jugoslaviji 125 tisoč duš. V Sloveniji živi 3000 Čehoslovakov.

V Split so dospeli italjanski trgovci iz Ancone kot gostje splitske zbornice, da se pogovore o večjih trgovskih stikih.

Izšel je **pravilnik o pregledu klavne živine**, ki odreja, da morajo vsi večji kraji imeti higijenično urejene javne klavnice in mesnice. Pravilnik ureja tudi prodajo perutnine in rib.

Mednarodna trgovinska konferenca se sestane od 5. do 9. septembra v Varšavi.

Načrt za novi vozni red je bil izdelan na posebni konferenci iz zastopnikov prometnih ustanov, zbornic in „Putnika“ iz vseh banovin. Uvedli se bodo tudi lokalni vlaki in delavski vlaki: Jesenica—B. Bistrica, Ljubljana

— Litija, nov dolejski vlak in nov prekmurski. „Jug. Kurir“ poroča, da bodo motorni vozovi uvedeni na celi progi Skoplje—Ljubljana (ne le Beograd—Zagreb).

Na carinskih dohodkih v prvih 10 dneh avgusta so bili 25.820.035 din in so doslej že za 39 milijonov večji kakor za isti čas v lanskem računskem letu.

Minister dr. Korošec je v dne 21. avg. popoldne obiskal obrtniško razstavo v Šent Vidu, kjer so ga pozdravili zastopniki obrtniških organizacij in domače občinstvo.

V Mariboru so zborovali zastopniki železničarske organizacije, ki so soglasno sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo zaradi draginje potrebno zvišanje plač.

Dr. Krofta je poročal na seji vrhovnega vojnega sveta, da sta Anglija in Francija svetovale Češkoslovaški največjo pripravljenost, ne sme pa storiti nič izzivalnega. Vojni minister Mahnik pa je dejal, da CSR lahko mirno čaka, ker bi potrebovala za mobilizacijo samo 8 ur.

Japonski knez Konoje je poslal posebne pozdrave italjanskemu narodu in v poslanici ponovil odločnost Japoncev, da uničijo Čangkajškovo vojsko. Zahvaljuje se Italiji za doseženo pomoč in za prijateljstvo.

Ljudsko štetje je predlagal v angleškem parlamentu konservativni poslanec Grigg, kar je vzbudilo veliko razburjenje, ker si razlagajo ta predlog kot vojno pripravo.

Begunsko taborišče za siromašne in za tiste, ki nimajo naselilnega dovoljenja, je morala ustanoviti Švica, ker je dotok iz Nemčije vedno večji.

SOKOL

Dne 25. avgusta t. l. je Sokolsko društvo Murska Sobota ustanovilo strelski in kolesarski odsek. Člani teh dveh odsekov so vsi pripadniki Sokolskega društva Murska Sobota, za sosednje čete pa je določen kot organizator br. Antalič, da pritegne k odsekom tudi četaše. Za referenta strelskega odseka je bil izvoljen br. Spiljarič Stanko, poručnik, referent kolesarskega odseka pa je br. Flegar Franc, trgovski pomočnik.

Prvi obvezen izlet kolesarskega odseka bo na rojstni dan Kralja Petra II. Odhod izpred Sokolskega doma v M. Soboti ob 14. uri. Peljemo se proti Martjancem, kjer se priključi martjanska četa s svojimi kolesarji, nato krenemo skupno proti Brezovcem, kjer se nam priključijo kolesarji te čete. Odtod se po drugi poti vrnemo v Mursko Soboto.

Strelski odsek ima prvo teoretično vajo dne 2. septembra t. l. ob 8. uri zvečer v telovadnici Sokolskega doma.

Dne 11. septembra 1938 se naše društvo udeleži Sokolskega telovadnega nastopa v Gornji Radgoni. V to svrhu bo vozil iz M. Sobote v G. Radgono avto. Prijave za vožnjo z avtom sprejema br. Štivan. Čas odhoda in ostalo bo še objavljeno.

Z d r a v o !

Pozor !

Ali že znate, da Vam nudi na novo otvorjena trgovina

Sukič Ludvik

M. Sobota Radgonska c. 1.
(v lokalu prejšnje trg. A. Fürst in Sin)

Vsakovrstno palično železo, okovje za stavbe in pohištvo, železo črno in pocinkano pločevino, kotle, kakor tudi vsakovrstne kuhinjske predmete ter vsa ostalo v železninarsko stroko spadajoče blago, šipe za okna, barve, lake in firnež, po najnižjih konkurenčnih cenah.

Pridite in prepričajte se !

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murski Soboti.

ZAPISNIK

XVII. redne glavne skupščine Združena trgovcev za srez Murska Sobota v Murski Soboti z dne 30. aprila 1938.

Poročilo nadzornega odbora.

Predsednik nadzornega odbora gospod Ludvik Bac je podal sledečo poročilo:

Slavni občni zbor! Dovolite, da Vam kot predsednik nadzornega odbora pri združenju trgovcev v Murski Soboti predložim nastopno poročilo:

Nadzorni odbor, katerega tvorijo: Ludvik Bac, kot predsednik, Golob Ludvik, Kreft Alojz in Schnurer Josip kot člani nadzornega odbora, je poslovanje združenja, predvsem blagajniške posle pregledal na dveh zasedanjih. Zasedanji so se vršili 16. februarja t. l. in 18. marca t. l.

Denarniško poslovanje se je pregledalo z vso skrbnostjo in je nadzorni odbor ugotovil, da so se vknjižbe ujemale s prilogami. S tem bi bilo administrativno poslovanje združenja v denarnih zadevah v redu. Kar moramo pa iztakniti kot grajevreden pojav, ki gre na račun prizadetega članstva je ta, da so mnogi s plačevanjem članarine zelo malomarni. Tisti člani, ki bi lahko plačali predpisane članarine, najdemo med zamudnike. Mali in srednji trgovec se pa svojih dolžnosti zaveda in plačuje prispevke v pravem času. Zato je nadzorni odbor na svoji seji od 18. marca t. l. soglasno sklenil, da stavi upravi združenja nujni predlog, da se proti zamudnikom postopa zakonu. To se je izvršilo, kakor mi je bilo naknadno javljeno.

Glede ostalega poslovanja združenja oziroma uprave združenja moram omeniti, da je nadzorni odbor našel vse v redu, zato predlagam občnemu zboru, da se izreče upravi tovariška zahvala za trud, ki ga je imel z delom za dobrobit našega stanu in da se podeli upravi zaslužena razrešnica.

Razrešnica.

Predsednik je stavil vsa doslej iznešena poročila v debato in je pozval navzoče, naj se v debati javijo k besedi. Ker se nihče ni zglasil k besedi, je stavil predlog nadzornega odbora glede razrešnice na glasovanje. Soglasno sprejeto.

— **Važno za zunanje posetnike jesenskega ljubljanskega velesejma.** Če si pri postajni blagajni nabavite za ceno Din 2.— rumeno železniško izkaznico ter celo vozno karto do Ljubljane in potem pri prihodu na velesejem daste rumeno železniško izkaznico potrditi, se z isto vozno karto lahko zastopj vrnete domov. Ta vozna olajšava bo v veljavi za potovanje v Ljubljano od 27. avgusta do 12. septembra, za povratek pa od 1. do 17. septembra.

Ing. Teržan — Ruše.

Pred setvijo ozimin prečitaj teh-le 10 točk!

Letošnje leto je bilo predvsem za žito zelo dobro. Pridelek pšenice po ha znaša od 12—48 q. To je pridelek med najnižjo in najvišjo mejo pri nas mogočih žetvenih prinosov. Če tudi je bilo letošnje leto v pogledu ugodnosti rastlinske rasti (vegetativnih činiteljev) zelo dobro, je kolebal pridelek med 12 in 48 q po ha, kar kaže na veliko neizenačenost našega tla v pogledu hranilnih snovi, ter kemičnih, bioloških in fizikalnih svojstev zemlje. Gnojilni poskusi izvršeni na istih terenskih položajih, so pokazali veliko unosnost pravičnega gnojenja z umetnimi gnojili. Na lahki zemlji se je obneslo gnojenje edino „popolno gnojenje“ z Nitrofoskalom III oz. II. Na srednje težkih tleh deluje z velikim učinkom Nitrofos. Na težki zemlji (v stari moči) je uspešno samo gnojenje s superfosfatom. Takšne zemlje imamo v Sloveniji razmeroma zelo malo, kajti niti v Vojvodini ne prevladuje.

Zelo uspešno se je pokazalo kombinirano gnojenje: hlevski gnoj in Nitrofoskal! Hlevski gnoj se zaorje, nato pa se raztrosi po široki brazdi umetni gnoj ter dobro z brano pomeša v zemljo. Tako pripravljeno njivo lahko čez 2—3 dni zasejemo z dobrim prečiščnim in desinficiranim semenom.

Veliko število v tem letu izvršenih gnojilnih poskusov daje sledeče zaključke in navodila:

1.) Pridelek in kakovost žitaric sta odvisna od predposevka, obdelovanja in gnojenja zemlje.

2.) Pridelek in kakovost se da povečati (izvzevši biološke metode) z dobrim obdelovanjem in pravilnim gnojenjem zemlje.

3.) Točna navodila za pravilno gnojenje se lahko dajo samo na podlagi analize zemlje oz. eksaktih gnojilnih poskusov na terenu samem.

4.) V praksi se lahko računa z dobrim uspehom, če se upošteva kakšen je bil predposev, kakšno je tlo in kako je bilo do tedaj gnojeno, kakšen je bil pridelek, ter se na podlagi teh činiteljev naredi načrt za prihodnje gnojenje. Na podlagi velikega števila izvršenih poskusov, je za gnojenje lahke zemlje najprikladnejši Nitrofoskal II. in III., za srednje težko zemljo pa Nitrofos. Za zemljo v „stari moči“ pa zadostuje superfosfat za gnojenje žita. Na 1 k. jutro je potrebno 150—200 kg gnojila.

5.) Nitrofos in Nitrofoskal se naj potrosi po njivi pred oranjem, ali pa — kar je za naše razmere najprikladnejše — na surovo brazdo in nato njivo temeljito pobranati. Če gnojilo zaorjemo (8—10 cm.) globoko, lahko takoj sejemo, če ga zabranamo se naj seje še le čez par dni. Z kombiniranim sejalnim strojem se Nitrofoskal Nitrofos in apn. dušik ne smejo trošiti, ker umetni gnoj ne sme priti v neposredno dotiko s semenom.

6.) V naših krajih, kjer imamo mnogo padavin in bolj propustno zemljo,

naj se gnoji v jeseni, pred setvijo, samo s polovico potrebne količine umetnega gnoja. Drugo polovico umetnega gnoja pa potrosimo spomladi na zelen posevek (na glavo). Na ta način lahko rastlina bolj ekonomično izkoristi hrano, kar upliva zelo ugodno na kakovost in višino pridelka.

7.) Plevel v žitnem polju lahko uničimo v pozni jeseni ali spomladi z neoljenim apn. dušikom (na 1 k. jutro — 100 kg). Če želimo uničevati plevel v žitu z neoljenom apnenim dušikom, potem ni potreba gnojiti pred setvijo z dušičnimi gnojili.

8.) Da strnišče oz. koruzišče čim prej sprhni, se mora, predno ga preorjemo, potrositi z apnenim dušikom (100 kg za kat. jutro). Dušik je hrana za bakterije, ki predelujejo slamo in druge organske odpadke v humus. Istočasno pa se zemlja desinficira.

9.) Če njivo dobro pognojimo moramo sejati bolj redko, sicer nam žito, v mokrem letu, poleže. Z redko setvijo si prihranimo zrnje.

10.) Sejte samo zdravo, očiščeno in dobro seme, ki ste ga razkužili z zaščitnim sredstvom od trde oz. smrdljive sneti (ortostan, ceretan itd.).

Kmetovalec pomni: Kar boš sejal, to boš žel!

Malaria ovira blagostanje človeštva.

Četudi to dejstvo ne smemo vzeti dobesedno, vendar obstoja verjetnost, da so stari Egipčani, mnogo trpeli radi malarije. Znano nam je, da je bila dežela polna močvirij, ki se deloma še danes nahajajo tamkaj. Že v Stari zaveži se omenja, mrzlica kot nadloga naroda. Se le v dobi stare Grčije zamoremo dobiti jasnejšo sliko o boleznih malariji. V. H. C. Dzonic je v svoji knjigi „Malaria in grška zgodovina“ mnenja, da je tu treba iskati vzrok propada klasične grške kulture. Ta bolezen je zajela v 5. stoletju pr. Kr. r. mnoge plodne predele. Citira se tudi Aristofanova komedija „Osice“ kot dokaz, kako je bila Atika okužena in „kako je umiral narod in njegovi voditelji“. Hipokratu je bila znana kronična malarija, ki se jo še danes težko zdravi. „Tisti, ki pijejo močvirno vodo“, je rekel oče medicine Hipokrat, hirajo, se jim vnamejo prsa in otečejo jim žleze. Nekaj vekov kasneje pripisuje Polibij hitremu osiromašenju Grčije, delnemu izseljevanju in veliki umrljivosti, baš malariji.

Propad Rima se tudi pripisuje močvirski mrzlici. Vpliv te bolezni na prebivalstvo, ki je bilo že itak oslabiljeno radi razvratnosti in prekomernega uživanja, je bil prvotno zelo velik, četudi so Rimljani bili verjetno decimirani tudi radi drugih bolezni, kakor kuge in kolere. Tako piše Tacitus, da so galski in germanski vojaki težko oboleli, ko so prebivali v bližini vatikanskega hriba, kjer so bila tla pokrita s stoječo vodo, ki je s svojim izhlapevanjem okužila zrak. Še danes je v bližini Rima kraj, ki ga imenujejo „Vale del Inferno“, t. j. Peklenska dolina. V splošnem pa je znano, da je bila Kampanja di Roma v preteklem veku središče okuževanja z malarijo. V omenjeni Kampanji, je leta 1167. vojska Fridriha Barbarose silovito pretrpela radi malarije.

Pisci taktatne dobe, ki so slične dogodke opisovali izredno dramatično, pravijo, da so se nad ravninami okrog Monte Mario (severozapadno od Rima) prikazali črni oblaki in da je vsled tega bil zrak zastrupljen. Razven tega je prišlo veliko deževje, ki je koncem leta pretvorilo velike pokrajine v močvirja, a za tem je nastopila zopet velika vročina. Na stotine vojakov je umrlo. A tudi v Rimu je v taktatni dobi umrlo 20.000 prebivalcev radi malarije. V 17. veku so Škoti utrpeli velik neuspeh, ko so hoteli kolonizirati Srednjo Ameriko (Darjo) in to radi malarije ali rumene mrzlice. Radi iste bolezni je propadel tudi načrt Ferdinanda Lesepa pri gradnji Panamskega prekopa.

A odkar so v kininu našli specifično zdravilo proti malariji, je ta mnogo izgubila na svoji nevarnosti. Prirodni produkt Kinin predstavlja zdravilo, ki ga nobeno drugo zdravilo ne doseže z ozirom na uspeh in neškodljivost.

Po Odboru za zatiranje malarije pri Društvu narodov se danes zdravi malarija z kratkim zdravljenjem s kininom, ter se uporablja doza od 1—1,2 g. kinina dnevno za dobo od 5—7 dni, a naknadno zdravljenje ni potrebno. Recidive se zdravi na isti način. Kot obrambo priporoča Odbor dnevno dozo od 0,4 g za dobo cele malarijske sezone.

Za vse izolacije proti vodi, vlagi in za hitro vezavo cementa

BETONIT

Za vlago nepropustni notranji in zunanji omet

Izolator

BETONIT,
kem. izd. Maribor
(Zahtevajte navodila.)

Zaloga MURSKA SOBOTA,
Aleksandrova c. 19. (pri Fafliku)

Šivilje! Sprejemem takoj večje število šivilij za šivanje perila. Naslov: Jugorublje, Novi Sad, Sremska ul. 11.

Krajevni šolski odbor Gornja Lendava razpisuje na dan 4. septembra t. l. javno licitacijo za napravo 30 novih šolskih klopi. Reflektanti naj pridejo omenjeni dan ob 14. uri na šolsko dvorišče.

Ne hrano in stanovanje
sprejemem iz boljša hiše 3 dijakinje. Natančnejša pojasnila daje SCHÖCK ŠAMUEL, M. Sobota, Lendavska c. 17.

Prodajam
lepo, 4 leta staro kravo, večšo vožnje. Naslov v tiskarai H a h n.

Tovarna verig d. d. Lesce pri Bledu

Oddelek za pluge

IZDELUJE
najmodernejšje jeklene pluge,
okopalnike, osipalnike,
izorovače za krompir,
njivske in travniške brane.
Kmetovalec! Njivo obdelaj z najmanjšim trudom le, če orješ z Lesce plugom.

Naročila pošlji na:
Lesce plugi, Ljubljana
Sv. Petra c. 60.

NE ZAMUDITE UGODNE PRILIKE

RADI SELITVE TRGOVINE

sem **globoko znižal cene** vsega blaga posebno za večjo množino **KOLES, ŠIVALNIH in PISALNIH STROJEV, RADIO-APARATOV vse na male mesečne obroke.**

Dospeli novi modeli radio-aparati raznih znamk. Zahtevajte ponudbe.

ŠTIVAN ERNEST, M. Sobota

ZA JESENSKO GNOJENJE

priporočamo sledeče vrste fosfatnih in drugih gnojil:

Rudninski superfosfat 16%
Fosfatno žlindro 6/10/18%
Kostno moko 30%
Kalijevo sol 40%
Apnenčevo moko

katere ima stalno na zalogi po najugodnejših cenah

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d. Celje in Hrastnik

Opozarjamo tudi na

Hrastniško klajno apno

za krmljenje živine.